

Національний університет  
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»  
Київський національний університет імені Тараса Шевченка  
Інститут обдарованої дитини НАПН України  
Харківська гуманітарно-педагогічна академія  
КЗ вищої освіти «Луцький педагогічний інститут»  
Волинської обласної ради  
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»  
Бердянський державний педагогічний університет  
ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет  
імені академіка Юрія Бугая»



***«Синергетичний підхід  
у розвитку та становленні особистості»***

**Збірник наукових матеріалів  
Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**23 квітня 2026 року**

Полтава – 2026

**УДК 159.922:001.2(082)  
С38**

Рекомендовано до друку Вченою радою  
факультету філології, психології та педагогіки  
Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»  
(протокол №9 від 27.04.2026 р.)  
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу  
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

**Редакційна колегія:**

Богдан КОРОБКО – доктор технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи (*голова редакційної колегії*); Анна АГЕЙЧЕВА – кандидат педагогічних наук, доцент; Ксенія АНДРОСОВИЧ – доктор психологічних наук, професор; Олена ВЛАСОВА – доктор психологічних наук, професор; Іван ДАНИЛЮК – доктор психологічних наук, професор; Ірина ДЕНИСОВЕЦЬ – кандидат філологічних наук, доцент; Володимир ІЩЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент; Леся КЛЕВАКА – кандидат педагогічних наук, доцент; Гліб КУДРЯШОВ – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент; Елліна ПАНАСЕНКО – доктор педагогічних наук, професор; Галина ПОНОМАРЬОВА – доктор педагогічних наук, професор; Кіра СЕДИХ – доктор психологічних наук, професор; Марина ТЕСЛЕНКО – кандидат педагогічних наук, доцент; Оксана ТУР – доктор педагогічних наук, професор; Вікторія ШЕВЧУК – кандидат психологічних наук, доцент; Оксана ЧЕПУР – доктор філософії за спеціальністю «Психологія».

**С38 Синергетичний підхід у розвитку та становленні особистості: зб.**  
наук. праць Всеукр. наук.-практ. конф., 23 квітня 2026 р. – Полтава:  
Полтавська політехніка, 2026. – 430 с.

У збірнику наукових матеріалів представлені праці науковців України, в яких висвітлюються найбільш актуальні науково-прикладні проблеми психології, дошкільної освіти та журналістики. У збірнику представлено доповіді з чотирьох секцій: Секція 1. Ментальне здоров'я як глобальний виклик сьогодення та майбутнього. Секція 2. Пріоритетні наукові розробки в сфері психології та педагогіки. Секція 3. Актуальні проблеми та перспективи розвитку дошкільної освіти в умовах сучасних трансформацій. Секція 4. Етика медіаспоживання: роль журналістики в захисті інформаційного простору.

Основний акцент зроблено на розкритті міждисциплінарних підходів до розвитку та становлення особистості, зокрема крізь призму синергетичного підходу, проблем ментального здоров'я, інновацій у психологічній і педагогічній діяльності, розвитку дошкільної освіти та формування медіаграмотності в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Збірник адресований викладачам закладів вищої освіти, аспірантам, здобувачам вищої освіти, працівникам у галузі практичної психології, дошкільної освіти, журналістики, науковцям, іншим фахівцям, які цікавляться сучасними тенденціями розвитку психологічної, педагогічної та медіакомунікаційної науки.

Матеріали друкуються мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

**УДК 159.922:001.2(082)  
© Національний університет  
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»**

у процесі взаємодії між внутрішніми характеристиками особистості та зовнішніми соціальними очікуваннями. Він залежить не лише від рівня професійної підготовки, а й від здатності встановлювати довірливі стосунки, дотримуватися етичних норм і діяти послідовно. Таким чином, імідж є результатом постійної взаємодії між професійною ідентичністю та соціальним середовищем.

### **Література:**

1. Балахтар В. Емпіричне вивчення сформованості іміджу особистості фахівця із соціальної роботи на різних стадіях професійного становлення. *Збірник наукових праць "Проблеми сучасної психології"*. 2018. Вип. (42). С. 9–30. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2018-42.9-30>.
2. Варнавська І. В. Психологічні складові дослідження професійного іміджу фахівця. *Перспективи та інновації науки*. 2023. № 14(32). С. 627–635 [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14\(32\)-627-635](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-14(32)-627-635)
3. Гордієнко Н. М. Символи та символічні інтеракції в формуванні ідентичностей: символічно-інтеракціоністська рефлексія. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2024. № 102. С. 144–155. <https://doi.org/10.32782/2707-9147.2024.102.13>
4. Курбанова, М. Ш. Формування професійного іміджу майбутнього фахівця освітніх, педагогічних наук у закладах вищої освіти: комунікативний аспект. *Імідж сучасного педагога*. 2015. С. 137–143. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-137-143](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-137-143)
5. Поліщук В. Формування соціальної відповідальності у майбутніх фахівців соціальної роботи: системний підхід. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. № 2(9). С. 281–288. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(9\).2022.267364](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(9).2022.267364)

**УДК 373.2.011.3-051:316.77:004.9**

## **ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ТА ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

**Оксана Тур,**  
доктор педагогічних наук, професор  
Національний університет  
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»  
м. Полтава, Україна

Ефективна взаємодія є фундаментальним елементом професіоналізму сучасного вихователя, оскільки саме якість комунікації безпосередньо визначає результативність освітньої роботи з

дітьми раннього та дошкільного віку. Здатність педагога закладу дошкільної освіти (ЗДО) налагоджувати щирі та довірливі контакти з малечою, колегами та батьками забезпечує сприятливу психологічну атмосферу, що стає підґрунтям для високої пізнавальної мотивації вихованців [1, с. 132]. До того ж високий рівень комунікативної грамотності допомагає вихователю швидше опанувати новітні освітні технології та вправно застосовувати різнопланові методики виховання.

Вміння чітко висловлювати думки, проявляти емпатію та активно слухати дозволяє педагогу створювати дієвий зворотний зв'язок, що є критично важливим для персоналізації розвитку кожної дитини. Також розвинена культура спілкування виступає інструментом для конструктивного врегулювання суперечок, які можуть виникати в освітньому просторі. З огляду на це, безперервне вдосконалення комунікативних здібностей є обов'язковою умовою для працівника дошкільної сфери, адже саме через майстерність діалогу він здатний розкрити свій потенціал та забезпечити гармонійний розвиток особистості дитини [2, с. 26].

Впровадження компетентнісного підходу в дошкільну освіту зміщує акцент із простого засвоєння теорії на розвиток життєво необхідних практичних навичок. Замість репродуктивного відтворення інформації, цей підхід орієнтує майбутніх вихователів на здобуття цілісної системи знань, цінностей та умінь, які допоможуть їм професійно та гнучко реагувати на виклики у щоденній педагогічній діяльності.

Метою даного дослідження є висвітлення потенціалу інтерактивних методик та інноваційних цифрових технологій у розвитку професійно-комунікативних якостей майбутніх вихователів.

Процес формування комунікативної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу вимагає

докорінної зміни методики навчання, що передбачає перехід від пасивного слухання до активної взаємодії. Першочерговим етапом цієї трансформації є чітке визначення профілю компетентностей вихователя, що включає розроблення детального переліку навичок, необхідних для встановлення емпатійного контакту з малечею, ведення діалогу з батьками та командної роботи в колективі. Практичним прикладом такої стратегії є впровадження спеціальних чек-листів «Soft Skills», які допомагають студентам відстежувати вміння спілкуватися з дитиною на рівні її очей або використовувати техніки активного слухання під час взаємодії з родинами вихованців. Паралельно із цим реалізується наскрізна інтеграція комунікації в усі форми роботи – від лекцій до проєктування, що гарантує безперервне тренування професійного мовлення. Зокрема, під час теоретичних занять студенти вчаться адаптувати складні психологічні терміни у доступні «скрипти» для пояснення особливостей розвитку дітей батькам [3, с. 85].

Ефективність підготовки значно зростає завдяки застосуванню інтерактивних методів, таких як дискусії, аналіз педагогічних кейсів та рольові ігри, що стимулюють студентів до пошуку оптимальних комунікативних рішень у роботі з дітьми різного темпераменту. Наприклад, у межах рольової гри «Ранкове приймання» майбутні педагоги відпрацьовують прийоми заспокоєння дитини, яка важко адаптується до дитячого садка, безпосередньо випробовуючи різні вербальні стратегії. Це дозволяє створити умови, максимально наближені до реальної професійної діяльності, де студенти моделюють «Ранкові кола» або заняття, використовуючи ігрові методики для згуртування дитячого колективу.

Важливим складником цього процесу є менторська підтримка та використання сучасних технологій для поглиблення рефлексії майбутніх освітян. Залучення досвідчених вихователів-методистів

дозволяє студентам отримувати практичні поради щодо педагогічного такту, наприклад, через спільний аналіз відеофрагментів вирішення конфліктних ситуацій у групі. Водночас застосування цифрових інструментів, таких як Discord для групових обговорень або YouTube для аналізу власних публічних виступів, допомагає молодим фахівцям ідентифікувати свої сильні сторони та коригувати комунікативну поведінку. У підсумку такий комплексний підхід, що поєднує практичне моделювання, менторство та цифровізацію, дозволяє сформувати фахівця, здатного до якісної та результативної взаємодії в освітньому просторі дошкільного закладу.

Логічним продовженням такої практико-орієнтованої підготовки є залучення новітніх технологій, які значно розширюють межі традиційного навчання та готують вихователя до роботи в сучасному цифровому суспільстві. Використання інноваційних інструментів, таких як VirtualiTea або Spatial, дозволяє студентам організувати віртуальні батьківські збори чи методичні наради у тривимірному просторі, відпрацьовуючи навички публічного виступу та презентації. Наприклад, студент може змодельовати ситуацію презентації авторського проєкту ігрового майданчика перед віртуальною аудиторією «батьків», що допомагає подолати страх перед аудиторією та відточити вміння переконливо аргументувати свою думку. Платформи YouTube та Vimeo стають ефективними майданчиками для створення та аналізу власних відеозанять, що сприяє глибокій рефлексії та вдосконаленню професійної дикції. Студенти можуть записувати фрагменти лялькових вистав чи читання казок, а потім, переглядаючи записи, самостійно оцінювати тембр голосу, емоційність та чистоту своєї вимови.

Для забезпечення оперативної взаємодії та конструктивних групових обговорень у навчальному процесі дедалі частіше

застосовуються сервери Discord, де створюються тематичні канали для дискусій. Це дозволяє майбутнім вихователям моделювати роботу професійних спільнот, обмінюючись ідеями щодо організації дозвілля дітей або ділячись знайденими цікавими дидактичними матеріалами. Спільна робота над проєктами, наприклад, детальне планування тематичного тижня у закладі дошкільної освіти, успішно реалізується через Google Sheets та Slides у режимі реального часу. Такий формат співпраці вчить майбутніх освітян бути гнучкими, розподіляти ролі в команді та оперативно реагувати на коментарі колег. Це не лише формує базову технічну грамотність, а й стимулює студентів до постійного самоаналізу своєї поведінки та ідентифікації сильних сторін, що є критично важливим для їхнього подальшого професійного розвитку. Використання інтерактивних онлайн-платформ для самостійного навчання та зворотного зв'язку від викладача завершує цикл формування комунікативної культури, роблячи її цілісною та адаптивною до викликів сучасної освіти

Окрему роль у практичному втіленні підходу відіграє розв'язання складних кейсів – реальних життєвих сценаріїв із повсякденної практики дитячих садків [3, с. 86]. Це вчить майбутніх освітян не просто аналізувати інформацію, а й переконливо аргументувати власну позицію в ситуаціях, коли потрібно пояснити батькам доцільність певного педагогічного впливу. Такий досвід підкріплюється ігровим моделюванням професійних конфліктів. Студенти мають змогу «прожити» напружені моменти, наприклад, розмову з агресивно налаштованим дорослим або вирішення сварки між вихованцями, знаходячи оптимальні шляхи їх розв'язання в безпечному навчальному середовищі. Нарешті, використання інтерактивних онлайн-платформ для самостійного навчання забезпечує не лише сталий зв'язок із викладачем, а й можливість

вдосконалюватися у власному темпі, отримуючи миттєвий зворотний зв'язок. Це дозволяє студентам поєднувати гнучкість Google Sheets чи Slides для спільного планування з глибоким самоаналізом власних досягнень.

Підсумовуючи, зазначимо, що формування комунікативної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах сучасної освітньої парадигми вимагає системного поєднання компетентнісного підходу, інтерактивних методик та цифрових технологій. Перехід від традиційного навчання до активної взаємодії дозволяє студентам не лише засвоїти теоретичні основи педагогічної етики, а й виробити стійкі практичні навички, необхідні для щоденної роботи у дитячому садку. Впровадження таких інструментів, як віртуальне моделювання (Spatial, VirtualTea), цифрові платформи для командної роботи (Discord, Google-сервіси) та метод аналізу реальних життєвих кейсів, докорінно змінює якість підготовки вихователя. Це дозволяє майбутньому педагогу стати гнучким, емпатійним та технологічно грамотним фахівцем, здатним вибудовувати конструктивний діалог з дітьми, їхніми батьками та колегами. Специфіка дошкільної ланки вимагає від вихователя особливої майстерності у створенні безпечного психологічного клімату, що стає можливим лише за умови високого рівня його комунікативної грамотності. Отже, використання інтерактивних і цифрових засобів є не просто допоміжним елементом, а необхідною передумовою професійного становлення сучасного вихователя, здатного максимально реалізувати свій потенціал та забезпечити всебічний розвиток особистості дитини.

#### **Література:**

1. Бойчук В.М., Лісова А.В. Комунікативна культура як необхідна умова професійного зростання творчої особистості. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми* : збірник наукових праць. Вінниця, 2022. № 53. С. 131–134.

2. Кондратьєва А.В. Компетентнісний підхід у навчанні учнів початкових

класів за концепцією нової української школи. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2020. Вип.23. Том 2. С. 23–27.

3. Тур О.М. Методи формування комунікативної компетентності учнів як важливої умови ефективної презентації їхньої науково-дослідницької діяльності. *Наукові записки Малої академії наук України*. 2023. Вип. 2 (27). С.80–87.

**УДК: 378.016:159.9:37.091.321:37.091.33-027.22-052:331.102.24-021.64**

**ВІД НАСТАВНИЦТВА ДО АВТОНОМІЇ:  
МЕХАНІЗМИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ  
МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА-ПРАКТИКА**

**Леся Боднар,**

кандидат медичних наук, доцент  
Полтавський державний медичний університет

**Лілія Животовська,**

доктор медичних наук, професор  
Полтавський державний медичний університет

**Вадим Боднар,**

кандидат медичних наук, доцент  
Полтавський державний медичний університет  
*м. Полтава, Україна*

**Актуальність.** Підготовка майбутніх практичних психологів у закладах вищої освіти на сучасному етапі потребує якісного переосмислення методів формування професійних навичок, оскільки одним із найбільш критичних етапів навчання залишається перехід від теоретичного засвоєння концепцій до безпосередньої взаємодії з клієнтом. Цей перехід у науковій літературі часто описується через призму проблеми «першого кроку», яка супроводжується значним психоемоційним напруженням студента [3]. Необхідність одночасного аналізу запиту, контролю власних реакцій та вибору доречних технік часто призводить до стану когнітивного перевантаження, що створює ризик фіксації негативного досвіду та зростання тривожності щодо власної фахової придатності.